

Malta heeft iets ongrijpbaars, zo veel culturen zijn er in zijn woelige geschiedenis neergestreken. Malta bruist en borrelt, terwijl in Gozo vissers en boeren het klokje rond bidden.

MALTA & GOZO

Mediterrane mengelmoes

N

aast een knalrode telefooncel die we eerder in Blackpool of Newcastle zouden verwachten zien we een balkon in Napolitaanse stijl. Daaronder een medaillon van Madonna met

kind onder een Spaanse lantaarn. Een paardenkoets hobbelt langs, zijn nummerbord luidt: 2 SEXY 4U. In de Upper Barakka Gardens in Valletta flankeert een witgehelmd bobby in kaki uniform agaves en palmen, even verderop duikt een barokke gevel op naast een Arabisch tegelpatroon. Waar zijn we hier? Malta lijkt een samenvatting van de hele Middellandse Zee. En de Maltezen zelf? Hoeveel zielen huizen er in hun borst? Hun taal lijkt wel Arabisch, maar ze hebben liever niet dat je daarover begint, want Malta is iets te vaak onder de voet gelopen door de Ottomanen en de Phoeniciërs, zoals de Turken en Noord-Afrikanen vroeger heetten. Als je zo klein bent, moet je wel dapper vasthouden aan je vlag en je nationale voetbalelftal, al werd dat

vroeger nog wel eens met 12-1 onder de voet gelopen. Om te overleven moet de Maltees een speciaal soort humor ontwikkelen, die al gauw in uitbundigheid kan omslaan na het nuttigen van de nodige *limoncello* (ook al weer een importproduct). Malta is compact, chaotisch en bezit een warmbloedige charme. Een eiland van maar 27 bij 14,5 kilometer, met maar liefst 380.000 inwoners die 287.000 auto's bezitten waarmee ze uiterst sportief rondrijden. Een

Om te overleven heeft de Maltees een speciaal soort humor ontwikkeld, die al gauw uitbundig kan worden

ruw gehouwen brok historie met een enorm maritiem belang. Het ligt midden in de Middellandse Zee, op maar negentig kilometer van de kust van Sicilië en 270 kilometer van Noord-Afrika. In de Tweede Wereldoorlog was Malta de uitvalsbasis van de Britse marine, vandaar dat het non-stop door Italianen en >

Links: in hotels zie je de koloniale erfenis van Malta terug. Rechts: de vele processies getuigen van de katholieke geschiedenis van Malta. Vorige pagina's: Malta (links) en Gozo (rechts).

Robuuste forten en rotsstranden markeren de Maltezer kust. Met een zweefvliegtuig maak je een mooie vlucht over Valletta en Malta naar Gozo. Linksmidden: heiligen in een stadspoort in Mdina, de oude hoofdstad van Malta.

Boven: de kathedraal van de heilige Johannes de Doper in Valletta.

Duitsers werd gebombardeerd. In de muren van de vesting rond Vittoriosa zie je nog de gaten waar de schuilkelders zijn aangelegd. Daar moesten de Maltezen dekking zoeken voor de bommenregen, weken achtereen, met veel te weinig eten om in leven te blijven.

SMELTKROES

Het is wonderlijk hoe vrolijk en vriendelijk de Maltezen zijn gebleven, ondanks die voortdurende invasies en buitenlandse overheersing die pas ophielden toen Malta in 1964 onafhankelijk werd. Onze gids Clive Cortis bijvoorbeeld schiet met name na de lunch vaak in een aanstekelijke slappe lach. Maar hij is kundig, grappig, rechte doorzee en joviaal, en we beginnen te denken dat ze hier allemaal zo zijn. Vooral omdat ook obers vertrouwelijk hun hand op je schouder leggen, grappen maken en plezier uitstralen alsof het hier het hele jaar vakantie is.

Exotisch is het juiste woord. Een spreekwoordelijke smeltkroes die talloze buitenlandse invloeden als een spons heeft opgenomen. Neem Valletta, de hoofdstad. Maar zeven-duizend inwoners, maar de lange kaarsrechte straten in Romeins patroon wemelen overdag van de mensen. Je hebt er boetiekjes met ambachtelijke producten, maar ook de Diesels en Boss'en van deze wereld.

Niks voor de notoire querulant Michelangelo da Caravaggio (1571-1610). Deze Italiaanse schilder hield het hier anderhalf jaar uit, net buiten bereik van de lange Italiaanse arm nadat hij een rivaal had gedood. Hij mocht op Malta ridder worden en maakte vijf prachtschilderijen die je kunt bewonderen in de barokke kathedraal van St. John, de patroon van de Maltezer ridders. *De onthoofding van de heilige Johannes (de Doper)* is een bijzonder gruwelijk schilderij in het door Caravaggio gebezigde *chiaroscuro*: het is alsof er een spot op de handeling staat, terwijl de rest van de voorstelling schaduwrijk is. Zijn portret van de heilige Jeronimus is ook wereldberoemd. Maar toen kreeg Caravaggio weer eens slaande ruzie en koos hij opnieuw het hazenpad.

MALTEZER RIDDERS

Als je in de Grand Harbour van Valletta naar Vittoriosa vaart, moet je wel onder de indruk zijn van de okergele watervallen van huizen en palazzi op de heuvels. En van de cruiseschepen, want Malta is een geliefde bestemming voor

senioren in bermuda. De 'drie steden' – Vittoriosa, Senglea en Cospicua – liggen dicht tegen elkaar aan rond een diepe inham. Ze zijn minder toeristisch dan Valletta; het is er dorps rustig in de nauwe steegjes waar het wasgoed wappert als in Zuid-Italië of Afrika. Vittoriosa heeft drie stevige stadspoorten. Hier zetelde de inquisitie in het Inquisitor's Palace. De laatste inquisiteur vertrok pas in 1798, toen de Napoleontische troepen hem verjoegen. Daarvoor, vanaf 1530, waren de Maltezer ridders de baas op Malta. Voormalige kruisridders, die van Karel V van Spanje het

Malta is een spreekwoordelijke smeltkroes die buitenlandse invloeden als een spons heeft opgenomen

MALTA & GOZO

eiland onder hun beheer hadden gekregen. Ze kwamen uit alle landen, waarvan hun ‘auberges’ nog getuigen, de *officers mess* van de ridders.

Eén afstammeling is nog steeds ridder: Marquis Nicholas de Piro. De markies oogt als een Britse koloniaal en zijn spraakgebruik lijkt op dat van Alfred Hitchcock. Een erg vriendelijke, erudiete heer die zijn broek met een schaar aan de achterkant heeft ingeknipt. Weer een voorbeeld van de nonchalance van de ware noblesse. Hij leidt ons rond in zijn wonderschone 16de-eeuwse palazzo Casa Rocca Piccola, waarvan kostbare schilderijen en snuisterijen iedere hoek bezetten. Een van onze reisgenotes probeert op zijn verzoek de zwarte mantel die de Maltezer vrouwen traditioneel dragen. ‘*Lovely*’, oordeelt de markies. We zien de lange eet-tafel met zilveren bestek en kostbaar porseleinen servies, de slaapkamers, de schilderijen en foto’s van zijn illustere voorgeslacht, de bibliotheek en zelfs de schuilkelders. De markies zelf heeft zich bescheiden met zijn familie en 97-jarige moeder in een paar kamers teruggetrokken.

HET EILAND VAN HONING EN LIEFDE

Onze Canadese piloot vindt het leuk om ons even te intimideren als hij aan zijn knoppen zit te draaien voor het opstijgen naar Gozo per watervliegtuig. ‘*Tighten your seatbelt, the runway can have some character sometimes*’, zegt hij, op een toon die in een James Bond-film niet zou misstaan. Beneden ons glijden kale heuvels, hotels met blauwe zwembaden en boerderijtjes voorbij. Dan zien we het eilandje Comino en tenslotte de kustlijn van Gozo. De piloot weet zijn vliegtuigje gladjes de haven binnen te loodsen. We zijn aangekomen op ‘het eiland van honing en liefde’, al

is de honing er gemakkelijker te krijgen dan de liefde. Gozo was nooit als Malta, waar de prostitutie eeuwenlang een belangrijke bron van inkomsten was toen hier talloze zeelieden aanmeerden. De Maltezen klopten ze op alle mogelijke manieren het geld uit de zak, vooral als de matrozen iets te veel op hadden. De slavenhandel was de andere *cash cow*.

Clive vermeldt dat Gozo maar zes stoplichten heeft, die we zien staan op een kruispunt zonder bebouwing in de verre omtrek. Gozo is vier keer kleiner dan Malta, maar veel

De echte diehards zitten al om half vijf ’s ochtends rozenkransen te prevelen in de kathedraal van Victoria

minder dichtbevolkt. Het heeft maar 30.000 inwoners. De Gozitaners zijn katholiek; de echte diehards zitten al om half vijf ’s ochtends rozenkransen te prevelen in de kathedraal van Victoria (Gozo heeft zelfs een eigen bisschop) die een in trompe l’oeil geschilderde koepel heeft. Het dienstrooster vermeldt maar liefst elf missen op een dag. Victoria, de hoofdstad van Gozo, is een citadel, vanwaar je over het heuvelland kunt uitkijken en werd vernoemd naar Queen Victoria, maar de Gozitaners noemen hem Rabat.

Vandaar gaan we naar misschien wel de mooiste kliffen van de Middellandse Zee, die van de baai van Dwerja, the Azure Window en The Blue Hole. Het azuren raam is een rots waardoor je de hemel kan zien als door een venster, en The Blue Hole een rotsig raam om de zee. Op Gozo staan tempels die ouder zijn dan de pyramides, ze werden bijna 7000 jaar geleden gebouwd. Gozo is nog meer ontspannen dan Malta en in het kleine plaatsje Xlendi kun je heerlijk eten in het haventje. Daarna bezoeken we de beroemde grot van Calypso, de nimf die er volgens de legende in slaagde Odysseus maar liefst zeven jaar vast te houden. De oppervlakte van de grot valt tegen, maar het uitzicht is spectaculair. Calypso moet wel erg mooi zijn geweest, dat hij het zeven jaar met haar uithield op deze plek. Ten slotte vertrok de Griekse held toch maar weer naar Ithaka toen de goden hem dat verzochten. En helaas, ook wij moeten na onze ideale *short break holiday* weer huiswaarts. <<

MALTA & GOZO

Tips & adressen

● **Bezoeken**

● **De kathedraal en het museum van St. Johannes** (St. John), Misrah San Gwann, Valletta, maandag-vrijdag 9.30-16.30, zaterdag 9.30-12.30, prijs: € 5,80, tel. +356 21 220536.

● **Mdina** is de oude hoofdstad van Malta. Zeer de moeite waard vanwege de middeleeuwse vesting en straatjes en het prachtige uitzicht. Van Mdina kun je zuidwaarts naar de Blue Grotto, een spectaculaire spelonk aan zee. Vergeet het vissersdorp Marsaxlokk niet, waar je kant kunt kopen op de markt en gemoeidelijk en goed kunt tafelen aan de kade.

● Shopping doe je vooral in **Sliema**, een stadsdeel tussen Valletta en de modernere hotel- en uitgaanswijken St. Julian's en St. Andrew's.

● Malta en Gozo zijn **bekende trekpleisters voor duikers**. Wie wil gaan snorkelen of diepzeeduiken kan op meerdere adressen terecht, uiteraard meestal in de haven. Zoals: Aquatica Sport Fishing Charters, Toni Bajada Street, St. Paul's Bay, SPB3225 Malta, tel. +356 215 79753, www.fishingmalta.com.

● Vanuit **Cirkewwa** op Malta en **Mgarr Harbour** op Gozo gaan regelmatig ferries voor auto's en passagiers op-en-neer. De overtocht duurt een half uur. Kosten on-

geveer €40,00. Je kunt overigens ook met de ferry naar Sicilië, de overtocht duurt anderhalf uur en kost €80,00.

● Je kunt zelfs per **helikopter**, maar dat is vrij prijzig. Op het kleine eiland Comino, tussen Gozo en Malta, is een hotel dat ook overtochten verzorgt, tel. +356 21 529821/9.

● Voor het **watervliegtuig**: Air Malta, Pjazza Indipendenza, Victoria, tel. +356 21 559 341/2, www.airmalta.com.

● De **Malta Tourism Authority** zit in de Auberge d'Italie, Merchants Street, Valletta, CMR 02, tel +356 22 915000. Het Verkeersbureau van Malta in Nederland: Asterweg 20e 3, Amsterdam, tel. +31 20 6207 223, info@malta.nl, www.malta.nl.

● Voor algemene informatie zie ook: www.visitmalta.com

Eten, drinken & slapen

● Je kunt op Malta goddelijk eten, al is de vegetariër een beetje in het nadeel. Specialiteiten zijn verse zeevis tot de befaamde *rabbit stew*, konijnenstoofschotel. Voortreffelijk aten we bij **Rebekah's Restaurant**, Triq It-Tgham, Mellieha, Malta, tel. +356 21 521145, open: maandag-zaterdag, 19-23 uur.

● De vis is erg goed bij **Ron's Restaurant**, 54, Xatt is, Sajjieda, Marsaxlokk, tel. +365 21 659382.

● Op Gozo: **Zafira Restaurant**, Xlendi Bay.

● **Fontanella Café**, 1, Bastion Street, RBT12 Malta, tel.+365 2145 4264/2145 0208.

● **The Xara Palace**, Mdina 1050 Malta, tel. +356 21450560, www.xarapalace.com.mt. Een prachtig, luxueus gerenoveerd palazzo in de oude hoofdstad van Malta.

● Het **palazzo van de markies**: Casa Rocca Piccola, 74 Republic street, Valletta, www.casaroccapiccola.com.

● **Corinthia Hotel St. George's Bay**, St George's Bay, St. Julian's, STJ3301, tel. +356 21 374114, Malta. Drie zwembaden, een sauna en een wellnesscentrum.

● **Corinthia Palace Hotel & Spa**, San Anton, De Paule Avenue, San Anton BZN 9023, tel. +356 21 440301.

● Op Gozo en Malta kun je gerenoveerde boerderijen huren met zwembad en voorzien van alle luxe. Zie de website www.visitmalta.com, zoek op *farmhouses*. Leuke farmhouses zijn onder andere: Razzett Cipressa en Razzett Santu Pietru.

